ПРОЕКТ!

ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНОПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС

(обн., ДВ, бр. 30 от 2006 г.; изм., бр. 59 и 64 от 2007 г., бр. 94 от 2008 г., бр. 35 от 2009 г., бр. 100 от 2010 г., бр. 39 от 2011 г., бр. 77 от 2012 г., бр. 104 от 2013 г., бр. 27 от 2014 г., бр. 74 от 2016 г., бр. 13, 58, 63, 85 и 103 от 2017 г., бр. 42, 65 и 77 от 2018 г.; Решение № 5 на Конституционния съд от 2019 г. – бр. 36 от 2019 г.; изм., бр. 94 от 2019 г., бр. 44 и 98 от 2020 г., бр. 9 и 15 от 2021 г., бр. 102 от 2022 г. и бр. 80 и 102 от 2023 г.)

§ 1. В чл. 12 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 2:

„(2) Органите осигуряват подробна информация относно възможността да се подават искания, предложения и жалби в електронна форма на интернет страниците си и на видни места в сградите им.“

2. Досегашните ал. 2 и 3 стават съответно ал. 3 и 4.

§ 2. В чл. 18а се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Когато жалбата или протестът се подават по електронен път чрез органа, издал оспорвания акт, те се подават по реда на Закона за електронното управление, като в тридневен срок от изтичането на сроковете за оспорване от останалите лица органът изпраща на съда жалбата или протеста заедно с електронната преписка по издаването на акта, като уведомява подателя за това. Ако органът не изпълни задължението си, жалбата или протестът могат да се подадат до съда по електронен път по реда на Закона за съдебната власт, като съдът изисква преписката служебно от органа, издал акта.“

2. В ал. 5 след думите „органите на съдебната власт“ се добавя „омбудсманът“.

3. Създават се нови ал. 11 и 12:

„(11) Когато юридически лица не са посочили електронен адрес съгласно ал. 5 и не е възможно да бъдат призовани по реда на ал. 7- 9, административният орган, съответно съдът поставя съобщение на интернет страницата си и на таблото за обявления, в което указва в 14-дневен срок юридическото лице да посочи електронен адрес.

(12) При неизпълнение на указанието по ал. 11, се прилага ал. 10.“

4. Досегашните ал. 11 и 12 стават съответно ал. 13 и 14.

§ 3 . В чл. 26 се създава ал. 3:

„(3) За връчване на съобщенията по ал. 2 на страни, които не са посочили електронен адрес или не са длъжни да посочат такъв, административният орган снема образа на електронния документ на хартиен носител, който се заверява от съответния служител.“

§ 4 . В чл. 29, ал. 1 изречение второ се заличава.

§ 5 . Създава се чл. 29а:

„Електронна форма на искането

Чл. 29а. (1) Исканията по чл. 29 могат да бъдат представени и като електронни документи, в съответствие с изискванията на Закона за електронното управление.

(2) Административните органи, органите на съдебната власт, омбудсманът, лицата, осъществяващи публични функции, и организациите, предоставящи обществени услуги, организациите и адвокатите, участници в производствата, подават искането си по електронен път по Закона за електронното управление.

(3) Административните органи са длъжни да приемат исканията в електронна форма, когато:

1. са спазени изискванията на Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО (ОВ, L 257/73 от 28 август 2014 г.) (наричан по-нататък „Регламент (ЕС) № 910/2014“), на Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги и на Закона за електронното управление;

2. изявленията са подписани с квалифициран електронен подпис, когато законът изисква саморъчен подпис за валидността на определени изявления.

(4) Административните органи осигуряват възможност производствата по издаване на индивидуални административни актове да се осъществят по електронен път, освен ако поради естеството на производствата или актовете това е невъзможно или закон предвижда особена форма за извършване на отделни действия или издаване на съответни актове.

(5) Установяването на интегритета и авторството на електронното искане за издаване на индивидуален административен акт се извършва по реда на Закона за електронното управление.

(6) Подаването на заявления за издаване на индивидуални административни актове по електронен път се извършва денонощно.

(7) При направено искане по електронен път административният орган изпраща официално потвърждение за получаването на искането под формата на електронен документ, което включва информация, че съобщенията в производството ще бъдат връчвани чрез електронни средства за комуникация. В тези случаи подателят на искането е длъжен да приема електронните изявления от административния орган, освен ако не оттегли изрично съгласието си.

(8) Административният орган създава електронна преписка при всяко искане за издаване на индивидуален административен акт. Електронните документи и/или електронните образи от документи, съдържащи се в електронната преписка, следва да са хронологично подредени по реда на постъпването им, както и да съдържат кратки наименования относно съдържанието им.

(9) Когато исканията за издаване на индивидуални административни актове постъпват на хартиен носител, те се въвеждат задължително в информационната система на съответния административен орган, чрез снемане на електронен образ от тях и от приложените към тях документи с подходящо устройство във вид и по начин, позволяващи възпроизвеждането им. Пълното и точно съответствие на снетия електронен образ със снемания документ се удостоверява по реда на Закона за електронното управление.“

§ 6. Създава се чл. 29б:

„Електронна преписка

Чл. 29б. (1) Административният орган създава електронна преписка при всяко искане за издаване на индивидуален административен акт, както и при започване на производство по инициатива на органа.

(2) Електронната преписка е съвкупност от свързани електронни записи, която съдържа всички електронни документи и информация, създадени или предоставени от участниците в производството и административните органи, както и данни за документите и доказателствата, съставени или представени на физически носител, техни електронни образи и други данни, обработвани от административния орган във връзка с производството. Електронните записи се подреждат по реда на постъпването им и съдържат кратки наименования относно съдържанието на електронните документи и електронните образи.

(3) Когато исканията за издаване на индивидуални административни актове постъпват на хартиен носител, те се въвеждат в електронната преписка чрез снемане на електронен образ от тях и от приложените към тях документи във вид и по начин, позволяващи възпроизвеждането им, включително в текстова форма. Пълното и точно съответствие на снетия електронен образ със снемания документ се удостоверява от служители, определени от ръководителя на администрацията на органа, чрез полагане на подпис върху хартиения носител, а на въведените електронни образи – чрез подписването им с електронен подпис.

(4) Административните органи осигуряват поддържането и съхранението на електронните преписки по начин, който не позволява случайното или незаконното унищожаване на данни от тях и не допуска неправомерен достъп, изменение или разпространение.

(5) Административният орган осигурява съхраняването на доказателствата на материалния носител, на който са представени. Изявленията, документите и другата информация, постъпили пред административния орган на хартиен носител в хода на производството се въвеждат в електронната преписка по реда на ал. 3. При изпращане на електронната преписка, те се съхраняват от административния орган, освен ако не бъдат изискани от другия орган или от съда.“

§ 7. Създава се чл. 29в:

„Връчване на електронни изявления

Чл. 29в. (1) Връчването на електронните изявления от административния орган се извършва чрез изпращане на съобщение на електронния адрес, съдържащо информация за изтегляне на съставения документ от информационна система за електронно връчване, от портала на електронното управление или от електронна препоръчана поща. Документите се смятат за връчени с изтеглянето им.

(2) Когато получателят не е изтеглил документа в 7-дневен срок от неговото изпращане, то се смята за връчено в първия ден след изтичането на срока за изтегляне.

(3) Подаването и връчването на документи по електронен път се удостоверява с електронния запис за изпращането, съответно изтеглянето, съхранен в система за електронно връчване. Връчването може да се удостоверява и от доставчик на услуга за електронна препоръчана поща.“

§ 8. В чл. 30 се създава ал. 4:

„(4) Когато приложените към искането документи, изпратени по електронен път, са във формат, различен от установения в Закона за електронното управление, на подателя се изпраща съобщение, че получаването не се потвърждава и причините за това,

както и за възможността да ги представи отново. Такова съобщение се изпраща и когато представените документи на хартиен или електронен носител са нечетими.“

§ 9. В чл. 137 се правят следните допълнения:

1. В ал. 2 след думите „органите на съдебната власт“ се добавя „омбудсмана“.

2. В ал. 6, изречение второ след думите „особен представител“ се добавя „на физическите лица“

§ 10. В чл. 141 думите „на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО (ОВ, L 257/73 от 28 август 2014 г.)“ се заличават.

§ 11. В чл. 142б се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 2 се изменя така:

„(2) В съдебно заседание страните извършват процесуални действия устно, а в останалите случаи - в писмена форма, включително в електронна форма чрез единния портал за електронно правосъдие по Закона за съдебната власт или чрез електронна препоръчана поща. Идентификацията на лицата, подаващи електронни изявления, се извършва по реда на Закона за електронната идентификация или чрез средствата за електронна идентификация, издадени в друга държава членка, които отговарят на условията по чл. 6, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 910/2014. Електронните изявления до съда се подписват с квалифициран електронен подпис, когато законът изисква писмена форма за извършването им.“

2. Създава се нова ал. 3:

„(3) Към електронни изявления преписи за страните не се представят. Когато законът предвижда те да бъдат изпратени на участници в производството, за които не е приложимо електронно връчване, съдът ги възпроизвежда заедно с приложенията в необходимия брой преписи на хартиен носител. За възпроизвеждането страната, извършила действието в електронна форма, заплаща предварително такса като за фотокопие, определена с тарифа~~та~~ на Министерския съвет.“

3. Създават се ал. 4 и 5:

„(4) Когато електронното изявление до съда се подава от пълномощник, към изявлението се представя:

1. пълномощно, подписано от упълномощителя с квалифициран електронен подпис и с удостоверяване на времето на подписване с електронен времеви печат; или

2. електронен образ на пълномощно на хартиен носител, заверен от пълномощника с квалифициран електронен подпис; в този случай при оспорване от страна или при поискване от съда лицето следва да представи оригинала на документа или официално заверен препис от него; или

3. данни за овластяването в регистъра по чл. 29 от Закона за електронната идентификация.

(5) В случай на техническа неизправност или технологична невъзможност, съдът, съответно страната, извършваща действието в електронна форма, уведомява незабавно за възникналата пречка, като посочи друг начин за уведомяване.“

4. Досегашната ал. 3 става ал. 6.

§ 12. Създава се чл. 142в:

„Извършване на процесуални действия чрез видеоконференция

Чл. 142в. (1) По съображения за сигурност или други важни причини съдът служебно може да постанови разглеждане на делото или извършване на отделни процесуални действия чрез видеоконференция.

(2) По искане на страна или участник в процеса, при обективна невъзможност за явяване в сградата на съда, извършването на отделни процесуални действия чрез видеоконференция може да се осъществят с разпореждане на съда.

(3) Съдът уведомява страните и участниците за условията за провеждане на видеоконференция най-късно седем дни преди датата на насроченото съдебно заседание.

(4) Изискването за уведомление по ал. 3 не се прилага, когато съдът допусне извършване на отделни процесуални действия чрез видеоконференция, по искане на страна или участник в производството. В рамките на съдебното заседание съдът докладва постъпилата молба и излага съображенията си за провеждане на видеоконференция.

(5) За проведеното заседание и извършените процесуални действия чрез видеоконференция се изготвя протокол и видеозапис, които се прилагат по делото.“

§ 13. Създава се чл. 142г:

„Процесуални действия на съда в електронна форма

Чл. 142г. Съдът издава актове и извършва всички други предвидени в закона процесуални действия в електронна форма при условията на Закона за съдебната власт, освен ако поради естеството им това е невъзможно или по силата на закон е предвидено извършването им по друг начин.“

§ 14. В чл. 143 се правят следните допълнения:

1. В ал. 1 след думите „издаден административен акт“ се добавя „или установи незаконосъобразност по чл. 182б, ал. 2 или 193, ал. 2“.

2. В ал. 2 накрая се добавя „както и поради отмяна, изменение или допълнение на акта по реда на чл. 79“.

§ 15. В чл. 150, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 2 думите „или електронен адрес, ако има такъв“ се заменят с „или електронен адрес за връчване чрез единния портал за електронно правосъдие по Закона за съдебната власт или електронна препоръчана поща, ако има такива“.

2. В т. 4 накрая се добавя: „за връчване чрез единния портал за електронно правосъдие по Закона за съдебната власт или електронна препоръчана поща, ако има такава“.

§ 16. В чл. 152 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 2 се изменя така:

„(2) В тридневен срок от изтичането на сроковете за оспорване от останалите лица органът изпраща жалбата или протеста заедно с електронната преписка по издаването на акта в цялост, като уведомява подателя за това.“

2. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Органът е длъжен да приложи към преписката придружително писмо, съставено като електронен документ със следното съдържание:

1. точно описание на документите по преписката по реда на постъпването им;

2. списък на страните в производството по издаване на административния акт с посочване на адресите, на които те последно са били призовани.“

3. Създава се нова ал. 4:

„(4) Административният орган изпраща преписката и писмото на хартиен носител, само ако е предвидено в закон или при технологична невъзможност за изпращането им по електронен път, за което уведомява съда, като изрично посочва основанията за това.“

4. Досегашната ал. 4 става ал. 5 и в нея думите „ал. 1 - 3“ се заменят с „ал. 1 - 4“.

§ 17. В чл. 163, ал. 2 се създава изречение трето: „В отговора се посочват данните по чл. 18а, ал. 5 или по чл. 150, ал. 1, т. 2 - 4“.

§ 18. В чл. 172а се създава ал. 4:

„(4) Когато решението се изготвя в електронна форма, то се подписва с квалифициран електронен подпис и се регистрира в информационната система на съда.“

§ 19. В чл. 178 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 3:

„(3) Споразумение, представено в открито съдебно заседание, може да бъде потвърдено от съда, само ако е предварително подписано от страните и бъде потвърдено от всяка от тях, включително и при участие чрез видеоконференция.“

2. Досегашните ал. 3, 4, 5 и 6 стават съответно ал. 4, 5, 6 и 7.

§ 20. Създава се чл. 182б:

„Решение по делото

Чл. 182б. (1) Съдът може да обяви нищожността на оспорения общ административен акт, да го отмени изцяло или отчасти, да го измени или да отхвърли оспорването.

(2) При отмяна на оспорения общ административен акт от издалия го орган след подаване на жалбата, съдът се произнася по оспорването, когато прилагането на акта до неговата отмяна засяга субективни права, свободи или законни интереси на оспорващия. В този случай съдът може да обяви нищожността на оспорения акт, да установи изцяло или отчасти незаконосъобразността му или да отхвърли оспорването.“

§ 21. В чл. 183 след думите „или изменен“ се добавя „или е установена незаконосъобразността му“.

§ 22. В чл. 193 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 2:

„(2) При отмяна на оспорения подзаконов нормативен акт или на част от него след подаване на жалбата, съдът се произнася по оспорването, когато прилагането на акта до неговата отмяна засяга субективни права, свободи или законни интереси на някоя от страните. В този случай съдът може да обяви нищожността на оспорения подзаконов нормативен акт или на част от него, да установи изцяло или отчасти незаконосъобразността му или да отхвърли оспорването.“

2. Досегашната ал. 2 става ал. 3.

§ 23. В чл. 204 ал. 1 накрая се добавя „или установяването на незаконосъобразността по чл. 182б, ал. 2 или 193, ал. 2.“

§ 24. В чл. 212, ал. 1, т. 2 накрая се добавя „а в случаите по чл. 18а, ал. 5 и електронен адрес“.

§ 25. В чл. 221 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 5:

„(5) Когато административният орган отмени общия или подзаконовия административен акт, Върховният административен съд обезсилва постановеното по този акт съдебно решение като недопустимо и прекратява делото. Когато прилагането на акта до неговата отмяна засяга субективни права, свободи или законни интереси на някоя от страните, съдът постановява решение по съществото на касационното оспорване.“

2. Досегашните ал. 5 и 6 става съответно ал. 6 и 7.

§ 26. В чл. 251, ал. 1 се създава изречение второ: „В искането лицата по чл. 18а, ал. 5 посочват електронен адрес.“

§ 27. В чл. 252, ал. 2 се създава изречение второ: „Данните се изпращат до съда чрез информационната система за сигурно електронно връчване или системата за електронен обмен на съобщения.“

§ 28. В чл. 254 се създава ал. 3:

„(3) В деня на получаване на частната жалба съдът изпраща препис от нея на електронния адрес на административния орган или на длъжностното лице, което може да подаде отговор в тридневен срок. Незабавно след получаването на отговор или след изтичането на срока по предходното изречение първоинстанционният съд изпраща делото на Върховния административен съд.“

§ 29. В §1 от допълнителната разпоредба се създават т. 12:

12. „Електронна препоръчана поща“ представлява квалифицирана услуга съгласно чл. 3, параграф 37 от Регламент (ЕС) № 910/2014.“

Преходни и заключителни разпоредби

§ 30. До влизането на този закон в сила Министерският съвет и органите на местното самоуправление и местната администрация осигуряват технологичната и техническата възможност за изпълнението на задълженията по чл. 152, ал. 2.

§ 31. Административните органи се регистрират в единния портал за електронно правосъдие до 30 септември 2025 г.

§ 32. Законът влиза в сила от 1 септември 2025 г., с изключение на:

1. параграфи 2 – 8, 9, т. 1 и § 10, които влизат в сила от 1 юли 2025 г.;

2. параграф 9, т. 2, § 20-23, 25, 30 и 31, които влизат в сила от деня на обнародването на закона в „Държавен вестник“.